

NITTONDE SÖNDAGEN "UNDER ÅRET"

ÅRGÅNG B

Första läsningen: **1 Kung 19:4-8** (*Maten gav honom kraft att gå ända till Guds berg*)

Gud överraskar den förföljde, besvikne profeten Elia med en oväntad måltid som ger honom mirakulös kraft att orka gå 40 dagar nonstop till berget Sinai (= Horeb). Jesus är Guds nya överraskning som själv vill vara vår föda. Men han möts av otro.

Andra läsningen: **Ef 4:30 – 5:2** (*Lev i kärlek, så som Kristus har älskat oss*)

Man borde stoppa alla som är på väg ut ifrån kyrkan och precis har tagit emot Jesus som *offergåva* (v. 2) i eukaristin och be dem läsa orden i denna läsning. Från detta ögonblick kan du inte vara samma människa som innan! Nu gäller **imitatio Dei**, att vilja likna Gud (jfr Matt 5:43-48), annars har du missat *Guds besök* (Luk 19:44).

Evangelium: **Joh 6:41-51** (*Jag är det levande brödet, som har kommit ner från himlen*)

De som här kallas för "judar" misstar sig redan i första frågan, för Jesus är egentligen inte "Josefs son" utan redan vid sin konception *från himlen* (v.41; jfr Matt 1:18; Luk 1:34-35). I Mark 6:3 talar motståndarna i Jesu hemstad Nasaret mer försiktigt om honom som "Marias son" (de visste tydligen att "det där med Josef är osäkert"). *Judarna förargade sig* (v. 41) – det behöver man inte vara jude för, ty skepsisen mot Jesu ord om eukaristin möter vi lika ofta hos många andra. Och Jesus och författaren Johannes var judar själva. De "judar" som här spelar rollen som världslighetens röster står för **alla som saknar äkta andlig hunger i hjärtat efter Gud** och därför inte berörs av Jesu ord. De har redan allt, tycker de. De är "mätta".

V. 44: *Ingen kan komma till mig utan att Fadern som har sänt mig drar honom*. Det som beskrivs här är *Guds nåd*: vi ska inte ge oss in i spekulationer om vilka som blir frälsta och vilka inte (eller den s.k. läran om "företbestämmelse", predestination, som kyrkan avvisar, jfr *Katolska kyrkans katekes*, nr 1037; 1058; 2 Pet 3:9).

V. 45: *Alla skall bli Guds lärjungar*: Jesus tänker väl här på en blandning av profeticitat (t.ex. Jes 54:13; Jer 31:33). Här menas inte att "alla blir frälsta" utan att de som lyssnar till Jesus därmed också är lärjungar till Gud (jfr Joh 12:44). Tron blir till som en "attraktion" som utgår från Gud – han tvingar sig inte på någon – och *den som tror har evigt liv* (v.47). Jesus betonar tron som **gåva**, känner vi att vi inte har denna gåva kan vi be Gud om den. Guds erbjudande i Jesus bevisas inte på annat sätt än genom att Jesus presenterar det. Så blir allt till en fråga om hur vi förhåller oss till honom som person. Är han den han säger att han är, ja, då är det bara att lämna allt och följa honom. Ett "yttre bevis" i form av mirakel skulle inte hjälpa någon här. Den som inte vill tro kan bortförklara allt. Trons innersta själsmotiv är alltid dolt och obegripligt, en helig hungerimpuls som Gud planterar i oss för att Jesus ska möta och mätta den.

MÅNDAGEN I 19 VECKAN ”UNDER ÅRET”

Första läsningen: **Hes 1:2-5, 24-28c** (*Så såg det ut, som tycktes mig vara Herrens härlighet*)

Vi ska under denna och nästa vecka (med undantag för festdagarna) bekanta oss med Hesekiels bok. Profeten är fånge i Babylon. Han daterar själv sin vision (v. 2-3): året är 593 f.Kr. Gud visar sig som en eldstorm från *nor*, d.v.s. Gud är inte bunden till Jerusalem som folket fördes bort ifrån utan kan komma till sitt folk varifrån som helst. Hesekiels ser människoliknande drag i Gud (han såg väl den kommande Jesus i Guds härlighet, jfr Dan 7:13 f; Matt 17:1 f). Den plastiska beskrivningen chockade många på den tiden p.g.a. bildförbudet i 5 Mos 5:8-10. Hesekiels första kapitel förbjöds länge i synagogorna.

Evangelium: **Matt 17:22-27** (*På tredje dagen skall Människosonen uppstå*)

Efter att Jesus för andra gången har förutsagt sitt lidande uppkommer ett annat tema: tempelskatten. Jesus handlar här utifrån ett universellt litterärt motiv: fisken med ett mynt inuti (eller guldring, pärla, nyckel...) är en variant av temat ”naturen bistår den helige/gode hjälten när det behövs”. Vi möter det inom många helgonlegender och givetvis i den världsvida floran av folksagor.

Matteus motståndare undrade nog hur kristna kunde se Jesus som Gud när Jesus själv under sitt jordiska liv hade betalat skatt till templet. Det är väl bakgrunden till denna text. Enligt Paulus ställde sig Guds Son ”under lagen” *för att han skulle friköpa dem som står under lagen* (Gal 4:5), d.v.s. han underordnade sig gällande regler för att bli en av oss och genom sin lydnad öppna Gudsrikets portar åt alla. Så ser vi här hur Jesus underkastar sig tempelskatten för att inte väcka anstöt (jfr 2 Mos 30:11-16; Neh 10:32 f; 2 Krön 24:6-9). Men egentligen behövde han inte göra så (v. 25-26). Matteus judekristna läsare kunde på liknande sätt – av hänsyn till sin omgivning – respektera judiska bruk. De är visserligen ”fria i Kristus” och kungliga ”söner” (v. 25; jfr Rom 8:21; Gal 3:23–4:7; Joh 8:31-36; Hebr 3:5 f) men de ska inte stoltsera med denna position. Och de ska inte oro sig för pengarna – Gud hjälper dem på något sätt att få råd. Allt ordnar sig – det var nog mottot i vardagen med Jesus. Vi ser här att han inte hade pengar på sig. Petrus inte heller. De var fattiga.

Underordna er för Herrens skull all samhällsordning..., hedra alla, älska era trosbröder, frukta Gud och ära kejsaren (1 Pet 2:13, 17).

TISDAGEN I 19 VECKAN ”UNDER ÅRET”

Första läsningen: **Hes 2:8 – 3:4** (*Han gav mig rullen att äta. Den var söt som honung*)

Hesekiel ”äter”, dvs. införlivar Guds budskap i sig (Upp 10:9 f), och det är alltihop anklagelser från Gud (”klagan, suckan och jämmer”, v. 10). Snart kommer hårda konfrontationer med folket – som när vi i dag anklagar vårt samhälle för morderna på de ofödda barnen, aborterna. Ändå smakar Guds ord sött – glädjen att veta att vi tjänar Guds ord övergår allt det bittra. V. 10: precis som tavlorna med tio Guds bud (2 Mos 32:15) har rullen text på båda sidor: profetens ord är lika viktiga som Lagen!

Evangelium: **Matt 18:1-5, 10, 12-14** (*Se till att ni inte föraktar någon enda av dessa små*)

När Jesus grundade sin kyrka (Matt 16:18-20) var han medveten om att det i denna organisation fanns risker för makttänkande och hänsynslös behandling av svaga – inte minst av barn. Kapitel 18 – som vi läser ur fram till på torsdag – handlar om **den rätta kyrkoordningen**, dvs. hur maktmissbruk ska undvikas och hur de svaga som gör olika misstag ska tillrättavisas.

Matteus såg på urkyrkan. Där fanns det överlägsna attityder, och det fanns de som gick vilse i sina synder, ja även barn som miste tron på grund av vuxna. Därför inleder han detta kapitel med Jesu förmaning till omvändelse. Ordet om de vilsegångna fåren som i Lukas version tydligen handlar om vuxna syndare (Luk 15:3-7) förknippas här med de ”små”, dvs. barnen som riskerar gå förlorade. Barn är viktiga i Matteus bok (Matt 10:40 f; 18:6; 21:15 f; 25:40, 45). Att vi ska bli som dem och ta emot dem (v. 3-4) betyder för Matteus att undervisningen av dem ska vara *barnanpassad*. Matteus är lärare och mån att budskapet blir *förstått* (jfr Matt 13:23). Han vill att vi ska veta att barnens skyddsänglar (v. 10) alltid rapporterar det som sker med dem till Gud – så även en dålig påverkan som förstör deras tro.

Ingen ska gå förlorad – så vill vår himmelske Fader (v. 14; 2 Pet 3:9). Änglarna ledsagar alla ”små” på vägen till himlen. Det ska vi alla göra, klokt, tydligt, vänligt.

Jag vill besjunga din himmelska prakt med ett barns, ett dibarns mun (Ps 8:2-3).
--

ONSDAGEN 15 augusti:

JUNGFURU MARIAS UPPTAGNING I HIMMELEN, högtid

Katolska kyrkan kan inte tvivla på att Kristus, som själv uppstod och uppfor till himlen, också gav sin moder del av himlen, hon som skyddade och gav honom livet (*Katolska kyrkans katekes*, nr 966; 974). Maria går före alla lärjungar på många sätt: hon var den som först förstod vem Jesus var, genom Gabriels (Luk 1:30–38), Elisabets (Luk 1:42–45) och Symeons (Luk 2:25–35) ord; den som var först och fysiskt närmast honom - genom

sin graviditet; den som först hörde Guds Sons späda röst och älskade honom; den som var med under alla åren, från bebådelsen till korset och pingsten, från början till slutet. Vilken annan människa skulle kunna vara den som först följde honom till paradiset – helt och hållet, med kropp och själ? När skulle det ske, om inte vid hennes livs slut? Kan någon föreställa sig att Jesus skulle låta hennes kropp, som han själv hade antagit kött av, gå förgängelsen till mötes när hans egen kropp fick fara upp till himmelen?

Finns det bibliska belägg för Marias upptagning? I alla fall tillräckligt för att inte avvisa tanken. Paulus räknar med en möjlig fysisk upptagning redan innan sin död (1 Thess 4:14-18). Gamla testamentet berättar om kroppsliga upptaganden av heliga män som *Henok* (1 Mos 5:24) och *Elia* (2 Kung kap. 2) - att dessa skulle tas upp, men inte Maria, är otänkbart: ingen annan har gjort något som kan jämföras med vad hon gjorde, hon som var utan synd. Marias väg till himlen bekräftar Bibelns löften om vad det kristna hoppet handlar om *för oss alla*: Paulus skriver att Gud skall *förvandla den kropp vi har i vår ringhet så att den blir lik den kropp han har i sin härlighet* (Fil 3:21). Så är hon vår syster i frälsningen – redan där vi är ämnade att komma. Dogmen om Marias upptagning till Guds härlighet är en nödvändig trossanning, inte uttryckligen omnämnd i Bibeln men helt i Bibelns anda, inte förmedlat av ögonvittnen men bejakad av kyrkans läroämbete, som har löftet om Andens upplysning om sanningen (Joh 16:13).

Kyrkan förser denna högtid med en extra mässa kvällen innan (vigiliemässa). Första läsningen i den (1 Krön 15:3-4, 15-16; 16:1-2) påminner oss om förbundsarken som David lät bära upp till tältet på den plats i Jerusalem som han hade reserverat för det kommande templet. Scenen pekar fram emot Maria som fick bära Guds *nya* förbund, Jesus, i sitt sköte, ja, hon är *det nya tältet!* Andra läsningen illustrerar med Paulus ord Marias förvandling från förgänglighet till oförgänglighet, den som även vi ska ”iklädas” (jfr 1 Kor 15:54) – dock först på vår uppståndelses dag i framtiden. Evangeliet ger oss dialogen i Luk 11:27-28, där Maria prisas salig för sitt moderskap (människor förstår redan att det är något helt speciellt med henne!), och Jesu svar, när han utvidgar saligprisningen till att omfatta alla dem som tror på Guds ord och tar vara på det (d.v.s. det som Maria gör före någon annan, se Luk 1:45; 2:19, 51).

Mässan på dagen lyfter vår blick till Johannes himmelsvision där Herrens moder är smyckad med alla himlaljus och räddas från draken – djävulen – som vill anfälla henne och hennes barn (Upp 11:19a, 12:1-6a, 10ab). Maria får hjälp att fly – också en bild av hennes upptagning! Andra läsningen (1 Kor 15:20-27a) tar vara på Paulus ord om att uppståndelsen först ska ges till dem som tillhör Kristus – vi vet att ingen stod närmare honom än Maria. Även om Paulus här tänker på händelser vid Kristi återkomst, så antyder en prioritet i uppståndelsesordningen som Herrens moder har en särskilt plats i – hon som var kroppsligen ett med honom vid hans människoblivande. Så kunde ju också Elisabet, uppfylld av den helige Ande, säga: *Välsignad är du mer än andra kvinnor* (Luk 1:42). Slutligen smyckar kyrkan dagen med evangelieläsningen där Marias lovsång, *Magnificat*,

läses. Vi märker där att Maria själv anade sin eviga bestämmelse i förväg. Hon sade: *Från denna stund skall alla släkten prisa mig salig* (Luk 1:48).

Högtidsdagen idag var under vår katolska medeltid Sveriges nationaldag, liksom den också i vår tid i många länder är en arbetsledig helgdag med stora och festliga processioner, fyrverkerier och festivaler. Det är ett MÅSTE att gå i mässan idag!

Kyrkans bön denna dag:

Allsmäktige, evige Gud, till himlens härlighet har du upphöjt din Sons moder, den alltid rena jungfrun Maria, med kropp och själ. Lär oss att lyfta blicken upp till denna härlighet, och låt oss en gång dela den med henne.

Särskilda läsningar på denna dag:

Vigiliemässan (kvällen innan): 1 Krön 15:3-4, 15-16; 16:1-2; 1 Kor 15:54-57 samt Luk 11:27-28

Mässan på dagen: Upp 11:19a, 12:1-6a, 10ab; 1 Kor 15:20-27a samt Luk 1:39-56

TORSDAGEN I 19 VECKAN ”UNDER ÅRET”

Första läsningen: **Hes 12:1-12** (*Vandra i deras åsyn iväg på ljusa dagen*)

Vid babyloniernas första erövring av Jerusalem år 597 f.Kr. fördes Hesekiel och många andra i exil. Nu varnar profeten genom en teckenhandling de kvarblivna för en ny revolt: många fler kommer då att deporteras! Man lyssnade inte. År 587/586 kom då katastrofen: Jerusalem intogs igen. Hesekiels symbolhandling blev verklighet.

Evangelium: **Matt 18:21 – 19:1** (*Förlåt honom inte sju gånger utan sjuttiosju gånger*)

Petrus, som inte vill förlåta kan snabbt bli ett monster, en ny *Lemek* som hämnas alla kränkningar *sjuttiosju gånger* (v. 22; jfr 1 Mos 4:24). Petrus ska vara raka motsatsen till denne urfader, vill Jesus säga. Gud har nämligen förlåtit Petrus alla hans synder!

”Jag har mött Gud” – så säger många som har mött Guds kärlek – liksom tjänaren gör i dagens liknelse. Alla deras brott och fel ströks ut, och en ofantlig känsla av lättnad och glädje infann sig. Vilken lycka! Liknelsen andra del är svårare: det är inte många som säger: ”Jag har mött Gud, han kallade mig för usling och överlämnade mig till bödelsdrängarnas tortyr” (v. 32). Så vill vi inte uppfatta Gud. ”Är detta verkligen Jesu kärleksfulle Fader?” frågar man. Det är det. Guds kärlek omfattar också den stackars medmänniskan som jag överföll med min vrede – det är den poäng som Petrus här måste

lära sig. Upprättelse och botgöring kan behövas! Jesus beskriver ett plågsamt, dock tidsbegränsat (v. 34), straff som väntar efter döden. Vi katoliker kallar det för **skärselden** (*Katolska kyrkans katekes*, nr 1030-1032). Bäst förstås det som en våg av *ånger* – en brinnande smärta när jag äntligen inser hur nådig Gud var mot mig och hur onådig jag själv var. Ingen fysisk tortyr på jorden kan jämföras med denna sönderslitande insikt som jag måste renas av (skärselden heter på latin *purgatorium*, reningsorten) innan jag kan ingå i paradiset. Vill du undvika att hamna i denna eld? Låt då Herren redan nu få kalla dig för ”usling”! Välkomna ”bödelsdrängarna”, d.v.s. inse dina synder och gottgör dem. Många fasar inför denna gudsbild. De inser inte att Guds stränga blick vill rädda oss. Det är inte farligt att låta sig ställas mot väggen av Gud. Han är på vår sida och älskar oss alltid. Det *vet* vi.

Barmhärtig och nådig är Herren, sen till vrede och rik på kärlek (Ps 103:8).
--

FREDAGEN I 19 VECKAN ”UNDER ÅRET”

Första läsningen: **Hes 16:1-15, 60, 63** (*Du förlitade dig på din skönhet och bedrev otukt*)

Vissa texter hos Hesekiel är hårdsmält kost (några realistiska verser i kapitel 16, som hoppas över här i läsningen, kan uppfattas som stötande). Essensen är: Guds folk är hans älskade kvinna. Hon var otrogen (= dyrkade avgudar). Därför ödelades landet. Men förlåtelsen är nära, och Gud är obrottsligt trogen.

Evangelium: **Matt 19:3-12** (*Från början var det inte så*)

Gud har gjort det där med kärlekslivet svårt för oss människor (djuren har det enklare!). Allt kompliceras av vår *andlighet*: vi har fri vilja, väljer dock ofta att bara se till egna behov, vi längtar efter kärlek, men kommunikationen kör ihop sig.

Från början var det inte så, säger Jesus (v. 8), och förbjuder skilsmässa rakt av. Med tanke på de övriga uttalanden om saken i Nya testamentet (t.ex. Mark 10:11-12; 1 Kor 7:10-11) så bör Matteusversionens ”undantag”, partners *otukt* (v. 9; även Matt 5:32), maximalt tolkas som en anledning till *separation*, inte till upplösning av själva äktenskapsbandet (*Katolska kyrkans katekes*, nr 1649 – se dock det paulinska undantaget i 1 Kor 7:12-16). Ursprungligen (i en judisk kontext) syftade Jesu ”undantag” möjligen på de äktenskap mellan alltför nära släktingar, som förbjöds i 3 Mos kap. 18. Vi skulle kalla detta för *äktenskapshinder*, omständigheter som gör att ett äktenskap inte kan ingås. Katolska kyrkan, som liksom sin Herre inte accepterar skilsmässa, identifierar på liknande sätt faktorer som kan göra att ett äktenskap ingåtts på ett *ogiltigt sätt* från början (omogenhet, påtryckningar, dålig förberedelse m.m.). När ett äktenskap senare bryter ihop kan kyrkans domstol identifiera sådana brister och konstatera att ett verkligt kristet

äktenskap aldrig kom till stånd. Parterna är då fria att gifta om sig om de så vill. Det kan kännas som en befrielse.

Verserna 10-12 (om det självvalda celibatet för himlens skull) finns bara hos Matteus (levde han själv celibatärt, som Jesus och Paulus?). Att gifta sig var bland judar en religiös plikt. Jesu drastiska metafor om ”könlösa”, d.v.s. kastrerade, män, är chockerande, liksom självstymningsbilden i Matt 18:8-9: Guds rike kan bli så viktigt för en människa att omvärldens förväntningar måste ”huggas bort” om de står i vägen.

Förslag till fredagsoffer: be en timme för äktenskap i kris, t.ex. sådana du känner till!

LÖRDAGEN I 19 VECKAN ”UNDER ÅRET”

Första läsningen: **Hes 18:1-10, 13b, 30-32** (*Jag skall döma var och en av er efter hans vägar*)

Judarna i exilen frestades att ge upp tron på sin Gud – ”han kunde ju inte försvara sitt folk mot babylonierna!”. ”Så är det inte”, svarade profeterna, ”exilen är Guds straff för folkets synder, Gud har allt i sin hand. Snart är bottiden över. Gläd er, Gud ska föra er tillbaka en dag!” Men tiden gick och det började kännas orättvist: ”Varför ska VI lida för vad våra fäder har gjort?” – man hittade på det sarkastiska ordspråket i v. 2: ”När fäderna äter surkart får barnen ont i tänderna”. Mot detta hån av Gud vänder sig Hesekiel: ”Gud ÄR rättvis. Var och en SKA dömas för sina egna synder. Det motsägs inte av att vi får lida för vad tidigare generationer gjorde fel.”

Evangelium: **Matt 19:13-15** (*Hindra inte barnen från att komma till mig! Himmelriket tillhör sådana som de*)

Jesus är den ende av antikens många lärare och filosofer som ger *barnen* en framträdande plats. Lärjungarna är förbluffade. Hur kan småbarn kvalificera sig för Gudsriket när de varken har lärt sig något om Guds lag eller kan framvisa några goda gärningar eller ens be böner? De små är maktlösa, fattar inget, kan inget. Vad betyder det att himmelriket tillhör dem – är de verkligen förebilder för alla andra?

Små barns *mottaglighet* för intryck och prägling visar hur vår relation till Gud borde vara. Allt det vi har, vet och kan, allt vi gör och bygger upp kring oss, fysiskt och mentalt, kan hindra oss från att ta emot Guds gåvor. ”Räck fram dina händer”, säger Gud, ”så ska jag ge dig allt”. Men det gör vi inte: vi bär på så mycket vi inte vill släppa, inte minst vår stolta självbild – illusionen att inte behöva någons stöd utan kunna klara allt själv. Vi hindrar Gud från att nå fram till livsnerven i oss – att bli vår *Fader*. Ändå finns hans Ande inom oss, den ropar ”Abba! Fader” (Rom 8:15). Längtan finns.

Så vitt vi vet uppkom det aldrig några äkta konflikter i fornkyrkan om *barndopet*. Med största självklarhet döptes barn snabbt efter födelsen. Rätt så. Barnens tomma händer och hjälplöshet kvalificerar dem fullständigt – mer än de vuxna!

Har ni aldrig läst orden: *Barns och spädbarns rop har du gjort till en lovsång åt dig* (Matt 21:16)?